

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Pašić je še vedno bolan, bolan je tudi skupščinski predsednik Trifković. Ta obolevost — v Beogradu pravi, da je politična — je eden prvih vzrokov, da poslovna PP. vlada še ni nastopila, kakor je običajno, — in da se vse zavlačuje v nejasnost in negotovost.

Od ponovne vlade nacionalnega bloka je znano samo, da je takole sestavljena:

Ministrski predsednik: Nikola Pašić; socialna politika: Marko Gjurić; prosveta: Svetozar Pribičević (sam. demokrat); zunanje zadeve: dr. Momčilo Ninčević; vere: Miša Trifunović; pravda: dr. Edo Lukinić (sam. dem.); narodno zdravje: dr. Slavko Miletić; javna dela: Nikola Uzunović; kmetijstvo in vode: Krsta Miletić; pošta in brzojav: Velja L. Vukičević; šume in rudniki: dr. Gregor Žerjav (sam. dem.); izenačenje zakonov: dr. Milan Srškić; finance: dr. Milan Stojadinović; agrarna reforma: Milan Simonović; trgovina in industrija: dr. Prvislav Grisogono (sam. dem.); vojna in mornarica: Dušan Trifunović; notranje zadeve: Boža Maksimović; promet: Ante Badojević.

Novoimenovani ministri so: dr. Prvislav Grisogono (sam. dem.), inž. Ante Badojević, dr. Milan Srškić in Milan Simonović. Iz vlade so izstopili: dr. Hinko Krizman, Andra Stanić, dr. Gjuro Šurmin in dr. Mate Drinković. Državni podtajniki ostanejo še nadalje isti.

To je poslovna ali delovna vlada, ki bi morala stopiti pred parlament s svojo izjavo in s svojim delovnim programom. To se pa ne zgodi in parlament samo čaka, da sekcije in odbori izdelajo razne zakonske predloge, ki so pa bili že pred volitvami napovedani.

V delu so sedaj sledeči

zakonski predlogi:

O tisku, o stanovanjskih zadevah, interkonfesionalni zakon o pravoslavni cerkvi.

Predlog stanovanjskega zakona je v odboru že gotov in pride na glasovanje pred skupščino. Vlada vedno je odbila vse predloge naših poslancev, ki so se najodločneje zavzemali za socialno pravičnost.

Načrt interkonfesionalnega (verskega) zakona je zelo nasproten duhu katoliške svobode in če bo sprejet tak, kakoršen je, katoliška Cerkev z našo državo ne bo mogla skleniti konkordata.

Zanimiva skupščinska seja

je bila v ponedeljek. Vodil jo je mesto obolelega predsednika podpredsednik dr. Paleček (sam. dem.). Velik del dnevnega reda je izpolnila interpelacija poslanca Majkića, radikala iz Bosne, ki se v skupščini rad prepepa. Majkić stavi kot silno nujno in važno vprašanje: zakaj je z vrat Jugoslovanskega poslanskega kluba izginil napis v cirilici. — Kot na nekaj zelo važnega odgovarja zelo vneto podpredsednik dr. Paleček, češ, da je odstranitev cirilicnega napisa pravi napad, žalitev, izzivanje itd. Izjavlja sicer, naj ima vsak klub svoj pravi napis, (kar pa ni bilo v tem slučaju, ko se klub imenuje Jugoslovanski in ne »jugoslavenski«, kakor je stalo v cirilici) ter naznanja, da je postavil posebnega stražnika, ki bo pazil na nov cirilicni napis. Iz vrst opozicije so s smehom vpraševali, če bo imel tudi puško in bajonet, — in celo radikalom se je videlo, da jim je preveč gorečnosti samostojnega demokrata Palečka.

Ko je pa poslanec Agatonović (Davidovičev) ponovno zahteval odgovor na svojo, že pred dobrim mesecem stavljenjo interpelacijo o odkupovanju tobaka in o merednostih, ki se pri tem godijo, pa ni dobil odgovora, če tudi bi se moralo na tako interpelacijo odgovoriti najdalje v petih dneh.

Končno se je izvolil odbor za načrt interkonfesionalnega zakona in na to si je vladna večina sama izvolila za prvega skupščinskega podpredsednika radikala dr. Subotića. Po izvolitvi se je skupščina zopet odgodila za en teden, to je do prihodnjega ponedeljka. Ob zaključku se je staval poslanec Žebot sledeče

upravičeno vprašanje:

Majkićevo vprašanje glede tega, ker se nahaja na vratih Jugoslovanskega kluba napis samo v latinici, ste vzeli zelo resno, tako da se vam je zdelo primerno, na to vprašanje odgovoriti v parlamentu v dolgem govoru, polnem ogorčenosti. Da je vaše razburjenje navidezno, zato je dokaz cirilski napis na vratih radikalnega kluba. Vprašam vas: 1. Zakaj ima radikalni klub napis samo v cirilici, 2. kako se vaše izjave strinjajo s tem dejstvom? Prosim vas, da mi odgovorite ustmeno na prihodnji seji skupščine. Beograd, 4. maja 1925. — Franjo Žebot, narodni poslanec.

Jugoslovanski klub

je imel v torek popoldne sejo o političnem položaju. Po poročilu klubovega načelnika se je razvila živahna debata, katere so se udeležili vsi poslanci kluba. Poročali so o številnih preganjanjih državnih namestencev, ki so edini politični uspeh samostojnih demokratov v Sloveniji, in o težkem gospodarskem stanju v Sloveniji. Klub je soglasno sklenil, da bo v narodni skupščini začel z odločno akcijo proti krivicam, ki se godijo ljudstvu, tako proti neznoznemu navijanju davkov, proti kršenju občinske avtonomije, odstavljanju županov, razpustitvam občinskih svetov, preganjanju srednješolskih profesorjev in učiteljev; radi popolnega zastanka izvoza živine, za kar se vlada nič ne briga, radi zanemarjanja invalidov, radi brezposelnosti, ki se v Sloveniji strašno širi, za kar ne kaže vlada nobenega smisla, in glede

drugih vprašanj gospodarskega, socialnega in političnega značaja.

Interniranje princa Jurija.

V političnem zatišju je vzbudila velikansko zanimanje vest, da je princ Jurij ali Gjorgje proglašen za umobolnega in odpeljan v Belje, kjer bo bival pod zdravniškim in drugim nadzorstvom.

Beograjska »Politika« je o tem najprej pisala: »Iz kabineta predsedništva vlade je bil izdan poseben komunikat, s katerim se objavlja javnost, da je stanje princa Jurija postalo tako, da je bilo potrebno spreminiti način njegovega življenja pod stalnim nadzorstvom zdravnika. Kralj je na podlagi člena 13. rodbinskega pravilnika za člane kraljeve hiše odredil princu Juriju stanovanje, ki odgovarja vsem pogojem in mu je določil posebnega zdravnika. Ko bodo brali, čitatelji te vrste, princa Jurij ne bo več v Beogradu.« — Razen tega piše »Politika« še naslednje: »V soboto, 2. maja, ko je odšel princ Jurij od Angjelkovića od kosila, je prišla na polkovnikovo stanovanje policija. Preiskali so stanovanje. Preiskava pa ni dala nobenega rezultata, ki bi obteževal Angjelkovića. Pri njem sta bila najdena dva kovčega, ki jih je pustil princ Jurij zaprt pri njem. V njih je pustil zapečaten pismo. Vse to je bilo prepeljano na urad mestne policije. Istočasno so se vršile preiskave tudi pri Jaši Prodanoviću in pri Petroviću in pri bivšem kapitanu, sinu vojvode Mišića, ter pri Ikoniju, uredniku »Republike«. O rezultatih preiskave ni bilo mogoče nič zvedeti. Govori se, da so bili najdeni v kovččkih razni spominski spisi princa, o katerih se je že večkrat poročalo, da so namenjeni za tisk.

MALA ANTANTA.

Konferenca Male antante, ki se začne dne 8. t. m. v Sinaji, se bo po poročilih nekaterih čeških listov bavila z vprašanjem združitve Avstrije z Nemčijo, z razmerjem držav Male antante do Bolgarije in do sovjetske Rusije in z vprašanjem pristopa Poljske k Mali antanti. Združitvi Avstrije z Nemčijo bodo države Male antante odločno nasprotovale.

O DOGODKIH V BOLGARIJI

je izdala angleška komisija očividcev obširno poročilo. Ta spomenica pravi, da je bilo samo v času, ko so Angličani bivali v Bolgariji, najmanj 4000 oseb zaprtih in več sto oseb brez sodbe usmrčenih. Vso moč ima v rokah vojaška komarila. Poročilo navaja dalje, da je sedanja bolgarska vlada za časa svoje vladavine dala obsoditi na smrt več tisoč oseb. Poročilo zaključuje s sledečimi predlogi: 1. Proti zaporom in usmrčitvam brez obsodbe naj vložijo vse vlade svoj protest; 2. zastopnikom Anglije in Zedinjenih držav naj se dovoli obisk kaznilnic; 3. število vojakov naj se 31. maja zopet zniža in 4. volitve v Bolgariji naj se izvrše popolnoma svobodno, da pride do veljave pravo mnenje ljudstva. — Ko se je to poročilo objavilo, so napravili londonski delavci velikanski protestni obhod.

OBČINSKE VOLITVE V FRANCIJI

Dne 4. t. m. so se v Franciji izvršile občinske volitve. Desničarji-nacionalisti so razvili silno agitacijo ter so močno upali na velike uspehe ali celo na pravo zmago. Vsa agitacija pa ni pomagala in levičarski blok, ki je sedaj na vladi, je imel nepričakovano velike uspehe.

1/2 litra tople vode

in ena vrečica znanega praška za umivanje glave »Šampon s črno glavo«, katerega lahko za din. 3.50 povsod dobite — več ne potrebujete, ako želite dati vašim lasem najpriprostejše naravno nego.

»Šampon s črno glavo«

se stopi v topli vodi takoj, da krasne mehke pene, čisti iznenadeno, ohrani zdravo kožo na glavi, zadržuje nastanek luskin in da lepo negovane in začesane prikladne lase.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah,

Edini proizvajatelj: Hans Schwarzkopf, Berlin-Dahlem.

Važno je, da pri nakupu posebno naglašate dostavek »s črno glavo.«

Prireditve.

Jareninčani! V nedeljo, dne 24. maja t. l., bo napravila mariborska orlovska srenja v Vašem lepem kraju svojo celodnevno prireditve. Ta dan bo Jarenina kakor vedno do sedaj pokazala, da je in da bo ostala znamenita in delavna v verskem in narodnem kulturnem delovanju. Zato že od danes dalje mislimo in pripravljamo, da bo 24. maj v Jarenini veličasten dan katoliške in narodne mladine! Bog živi!

Kapela. Naše bralno društvo priredi v nedeljo, dne 10. maja, ob petih popoldne v Radenci pri g. Maršiku gledališki igri »Trije tičci« in »Prisiljen stan je zaničevan.« Domačini in sosede, prijatelji poštene zabave, prijazno vabljeni!

Cezanjenci pri Ljutomeru. Naše bralno društvo je letos priredilo že drugo gledališko predstavo in sicer »Zupanovo Micko« in šoligro »Prvi april.« Videla se je vo-

lika požrtvovalnost in neustrašenost igralcev, izmed kojih so nekateri prvič nastopili na odru. Pri »Zupanovi Micki« so posebno dobro igrali pisar Glažek, g. Podgorska, Anže, dobro g. Windberg, a tudi drugi so izvršili dobro svoje vloge. Pri »Prvem aprilu« je posebno dobro nastopil Zupan Zagorec, lesni trgovec Lipovec, županova žena Reza, Polonica je bila malo preveč boječa; v splošnem so tudi vsi igrali dobro. Moški pevski zbor pod vodstvom gospoda Zaherla iz Ljutomeru je zapel med odmorom nekaj lepih pesmic. Vobče so bili ljudje zelo zadovoljni, zato upam, da se kaj takega priredi večkrat. S spoštovanjem: Vsevid.

Sv. Križ na Murskem polju. Prostovoljno gasilno društvo občine Staranovavas obhaja svojo 20letnico dne 1. junija t. l., to je na binkoštni ponedeljek. Vsa društva v okolici se iskreno prosijo, da ta dan ne prirejajo svojih veselici!

Prostovoljno gasilno društvo v Obrežu pri Sredšču ob Dravi priredi v nedeljo, dne 28. junija t. l. v Vrbančič-Vaupotičevem gaju veliko veselico s srečolovom, na kar se cela okolica že danes obvešča in vabi. — Odbor gas. društva v Obrežu.

Orlovska srenja Marija Nazarje. Prireditve se ne vrši dne 31. maja, temveč na Vnebohod, dne 21. maja.

Tedenske novice.

Samostojno republikanska politična kaša. Cela Slovenija beleži g. Pucelju na črno plat, ker je v ustavotvorni skupščini s svojimi poslanci tako vneto glasoval za centralistično ustavo in celo kot minister dolgo časa pokorno gladil Pašičevo brado. Ko se je Pucelj navolil Pašić, ga je pognal in Pucelj se je zatekel s svojimi samostojneži med srbske zemljoradnike in postal na videz oster nasprotnik Pašića, pred kojim je poprej pokorno pokleknil. G. Pucelj je ostal opozicijski zemljoradnik do zadnje nedelje. V času, ko je bil Pucelj pod Pašičevim žezlom poljeistično ustavo in njegovo podrepištvo pred Pašičem in nje delski minister, se je pojavil bivši socialdemokrat Albin Prepeluh s svojim »Avtonomistom«. Prepeluhov list je poleg Žerjavovcev najbolj krtačil in trgal Pucelja, njegovo ministrovanje, njegovo brezvestno glasovanje za centralizacijo družbo. V časih, ko je bil Pucelj Pašičev minister, je g. Prepeluh hvalil SLS kot edino stranko, kateri lahko Slovenija zaupa svoje težnje po osvoboditvi iz verig centralizma. Ko je pa tudi v Sloveniji Radičeva brezvestna gonja za mirotno republiko začela poganjati klasje, se je g. Prepeluh naenkrat prelevil iz strogo slovenskega avtonomista v mirotnega republikanca po Radičevem kopitu in je kot republikanec pri zadnjih volitvah kandidiral ter popolnoma propadel. — Sam Radič je izdal republiko, se izrekel za monarhijo, za udeležitev in branitev vidovdanske ustave, za kojo je glasoval Pucelj in katero je gral in napadal g. Prepeluh, in glejte, zadnjo nedeljo se je pod ravnokar opisanimi dejstvi v Ljubljani doigral čudež, ki bi bil do pred leti mogoč samo na Balkanu in ne v sredini Slovenije. — Zadnjo nedeljo se je vršil v Ljubljani občni zbor zastopnikov Samostojne. Ob tej priliki sta kot prva govornika nastopila Radičev poslanec Kelemina iz Središča ter socialni demokrat, avtonomist in republikanec Albin Prepeluh. Za tema dvema je šele govoril Pucelj in drugi samostojni vrhovni apostoli. Vsi govorniki so se zedinili, da se sestavi odbor iz šestih članov in ta bode sklenil združitev Radičevcev v Sloveniji s Puceljevo Samostojno. Dve stranki, ki sta si bili pred dnevi še nasprotni kot ogenj in voda, sta si podali v nedeljo roko za združitev in to radi tega, ker Radičevci hočejo za vsako ceno v Pašičevo vlado, kar se jim bo najbrž tudi posrečilo, in dobiti z vladne mize bi bil tudi po dolgem času rad deležen g. Pucelj in po zdravih človeških pojmih politično nerazumljiva mešanica g. Prepeluh. Od zadnje nedelje naprej imamo v skupnem piskru samostojno republikansko politično kašo, ki se že kuha in se bodo Radič, Pucelj in Prepeluh potrudili z vsemi silami, da prodere duh te čudne jedi pod Pašičev nos.

Latinka ali cirilica? Skoro ves omikani svet se poslužuje v pisavi in tisku latinskih črk, t. j. istih, katere rabimo mi Slovenci. Velesrbi bi radi latinico spodrinili in nam vsilili cirilico, katere naši ljudje niso navajeni. Celotna narodna skupščina so začeli Pašičevi in Pribičevići-Zerjavovi ljudje kljubovati našim poslancem s cirilico. Tako je dal podpredsednik narodne skupščine, dr. Pivkov prijatelj dr. Paleček na vrata našega Jugoslovanskega kluba pritriliti napis, na katerem je cirilica na prvem mestu. Pred vhom v klub radikalne stranke pa je pritril napis samo v cirilici. Vsled tega je Jugoslovanski klub odstranil napis v cirilici. V ponedeljek, dne 4. maja, je podpredsednik dr. Paleček v narodni skupščini imel dolgi govor proti g. dr. Korošču in je slavil cirilico. Njegov govor je bil tak, da se mu je velik del zbornice smejal. Slovenski poslanci so klicali radikalom in samostalnimi demokratom: Vi imejte svojo cirilico, a mi Slovenci ostanemo pri latinici. Ko so velesrbski poslanci kričali, da je cirilica nas osvobodila, je tudi dr. Pivko ploskal in si od veselja drgnil roke. Mi pa pravimo: Nismo sovražni temu, kar imajo Srbi, ali naših starih pravic si od nikogar ne damo vzeti.

Somišljeniki dr. Pivka po deželi tajijo, da bi bil g. dr. Pivko glasoval za novi davek delavcem, hlapcem in deklam. Resnica je, da je poslanec samostalno-demokratske stranke, znani dr. Pivko, dne 31. marca, ko se je šlo za časni državni proračun, glasoval z velesrbskimi Pašičevimi in Pribičevićevimi poslanci za zvišanje starih in za upeljevanje novih davkov. Tega niti dr. Pivko ne tajil. Vsi, ki ste strašno obteženi z novimi in zvišanimi starimi davki, zahvalite se dr. Pivku, dr. Žerjavu in njihovim tovarišem. Industriji in podjetniki so že te dni začeli ubogim delavcem odtegovati za mesec april 20 do 48 dinarjev za nov delovski davek. Davkoplačevalci, zahvalite se samostalno-demokratski stranki za to, da so njih poslanci v Beogradu